

استاندارداری قزوین

واژگان سرمایه گذاری (۱)

اداره کل جذب و حمایت از سرمایه گذاری

مرداد ۱۳۹۵

انواع قراردادهای خرید و فروش و همکاری سرمایه گذاری بین بخش دولتی و خصوصی

در این بخش به اختصار به چند روش متداول در همکاری های بین بخش دولتی و خصوصی و سایر انواع قراردادها می پردازیم:

قرارداد BOT

در قرارداد BOT یا ساخت، اداره، انتقال بخش خصوصی با توجه به ویژگی های تقاضا شده از جانب بخش دولتی نسبت به ساخت یک کارخانه یا شروع هر پروژه دیگر اقدام می کند. بخش خصوصی عمدتاً خود مسئول تامین پروژه است. از این رو می بایست مدت قرار داد به اندازه کافی طولانی باشد تا بخش خصوصی بتواند از محل مبالغ دریافت شده در هنگام اداره پروژه، سود سرمایه گذاری خود را تامین کند. در پایان قرارداد، مالکیت پروژه مجدداً به بخش دولتی واگذار می شود.

قرارداد BOO

در قرارداد BOO یا ساخت، تملیک، اداره، طرف قرارداد یعنی بخش خصوصی نسبت به ساخت موضوع قرارداد اقدام کرده و پس از تملیک به اداره آن می پردازد. در این مورد بخش خصوصی عنوان پروژه را در اختیار دارد و نامی از بخش دولتی برده نمی شود. ممکن است بخش دولتی، در صورتی که بخش خصوصی به تمام تعهدات خود عمل کند، وی را از پرداخت مالیات معاف نماید.

قرارداد BBO

در قرار BBO یا خرید، ساخت، اداره، بخش خصوصی موضوع قرار داد را از بخش دولتی خریداری کرده و پس از اتمام ساخت نسبت به اداره آن اقدام می کند.

قرارداد افست OFFSET

به معامله کالایی اطلاق می شود که فروشنده تهیه و خرید قطعات مورد استفاده در آنرا از کشور مربوطه تعهد کند. یعنی در واقع در ازای صادر کردن کالایی به یک کشور، کالای دیگری از آن کشور وارد می شود. از این واژه بیشتر در صنایع نظامی هوایی استفاده می شود. در واقع این قرارداد مانند قرارداد بای بک می باشد با این تفاوت که دولت دو کشور از این قرارداد حمایت می کند.

نکته طلایی: در ازای صادر کردن کالایی به یک کشور، کالای دیگری از آن کشور وارد می شود.

قرارداد بیع متقابل (BUY BACK)

خرید موضوع قرارداد اعم از کارخانه، ماشین آلات و سایر تجهیزات تولیدی و فنی تنها درازای تحویل گرفتن محصول به صورت مستقیم یا غیر مستقیم صورت می گیرد، قرارداد بیع متقابل قراردادی است که طی آن کارخانجات، ماشین آلات و لوازم تولید و فن آوری به یک پیمانکار فراهم شده و در ازای هزینه خدمات کالاهای تولید شده توسط پیمانکار دریافت می گردد. در معاملات سهام نیز از واژه بای بک استفاده می کنند. هنگامی که یک شرکت سهامی خود را در بازار بورس به فروش رساند و سپس آنرا مجدداً خریداری کند به عمل صورت گرفته بای بک گرفته می شود.

نکته طلایی: قرارداد بیع متقابل قراردادی است که طی آن کارخانجات، ماشین آلات و لوازم تولید و فن آوری به یک پیمانکار فراهم شده و در ازای هزینه خدمات کالاهای تولید شده توسط پیمانکار دریافت می گردد. در معاملات سهام نیز از واژه بای بک استفاده می کنند.

قرارداد کلید در دست یا کلید گردان (TURNKEY)

در قرارداد TURNKEY بخش دولتی با یک سرمایه گذار خصوصی به منظور طراحی و ساخت یک پروژه با کارکرد مشخص و معیارهای از پیش تعیین شده عقد قرارداد می کند. بخش خصوصی متعهد می شود پروژه را با قیمت تمام شده ای که توسط بخش دولتی معین می شود، در موعد مقرر به اتمام رساند و خطرات ناشی از سرمایه گذاری را برعهده گیرد.

قرارداد تهاتری (BARTER)

معامله تهاتری نام دیگری برای معامله کالا به کالا و پایای می باشد. یعنی در این نوع معامله از پول استفاده نمی شود.

قرارداد فاینانس (FINANCE)

در این مورد، بخش خصوصی تامین مالی ساخت یا توسعه یک پروژه عمومی را بر عهده گرفته و در ازای آن از امکانات ساختمانی مسکونی، تجاری یا صنعتی در محل پروژه استفاده می کند. مفهوم دیگر قرارداد فاینانس این است که وامی گرفته می شود و پس از به انجام رسیدن پروژه پرداخت می شود، یعنی سرمایه گذاری مستقیم نقدی سرمایه گذار در پروژه سرمایه پذیر. اختیار هزینه کردن پول به سرمایه پذیر داده می شود و اصل و بهره سرمایه گذاری از محل عایدات پروژه تامین می شود.

نکته طلایی: سرمایه گذاری مستقیم نقدی سرمایه گذار در پروژه سرمایه پذیر

قرارداد جوینت ونچر (JOINT VENTURE)

قرارداد جوینت ونچر یا همکاری با قبول ریسک مشتری نوعی از قرارداد است که در آن چند سازمان مختلف معمولاً از چند کشور مختلف اقدام به انجام یک پروژه مشترک با قبول مخاطره مشترک می کنند.